

Képességvizsga (KV) és Munkavizsga (MV) szabályzat Tacskók számára

1. Vizsgák szükségessége és célja

A tacskók képességvizsgálata olyan kinológiai visszaigazolás, amelyek abból a célból szerveződnek, hogy teszteljük a kutya öröklött képességeit és tulajdonságait arra, hogy vadászati kiképzés alá vessük-e.

A vizsgák célja meghatározni és megismertetni azokat az egyedeket, amelyek a legmegfelelőbbek a munkára és a vadászati célú felhasználásra, ami a tacskótenyésztés évszázados tenyész irányzata.

2. A képességvizsgán való részvétel feltételei

A képességvizsgán részt vehet minden olyan FCI származási lappal rendelkező tacskó, szőrváltozattól, mérettől és nemtől függetlenül minimum 9 hónapos kortól. A résztvevő kutyáknak beazonosíthatóaknak kell lenni (tetoválás vagy chip), érvényes nemzetközi oltási igazolvánnyal.

3. A munkavizsgán való részvétel feltételei

Munkavizsgán részt vehet minden olyan FCI származási lappal rendelkező tacskó, szőrváltozattól, mérettől és nemtől függetlenül nemzeti CACT vizsgán 12 hónapos kortól, Nemzetközi CACIT vizsgán 15 hónapos kortól, valamint nemzetközi kiállításon legalább „nagyon jó” minősítés felnőtt osztályban (növendék osztály, nyílt osztály, munka osztály, champion osztály). A résztvevő kutyáknak beazonosíthatóknak kell lenni (tetoválás vagy chip), érvényes nemzetközi oltási igazolvánnyal.

4. Minden munkavizsgán a bírálat megkezdése előtt a nevezettek azonosítása (chipellenőrzés) kötelező.

Képességvizsga (KV)

1. **Lövésállósági teszt:** Szálerdőben 100 m mozgás után akár pórázon, akár szabadon a kutyával meg kell állni, ami akár állhat, akár leülhet a vadász bal lába mellé. Takarásból, maximum 10 m-ről a segítők 2 db lövést adnak le egy perc különbséggel. A kutya semmilyen ijedtséget és félelmet nem mutathat az éles hang hallatán. Nyugodtan, esetleg a lövés irányában figyelve kell várakoznia a kutyavezető mellett.

Túlfűtöttségéből sem törhet ki a lövés irányába. Az ülőhelyzetből izgatott felállás és toporgás nem számít hibának. A teszten pontozás nincs. A minősítés lehet: „teszten megfelelt” vagy „nem felelt meg”. **(Nem önálló munkaszám külön munkavizsgának nem minősül.)**

2. **Követés hanggal, nyúlcsapán (Sp):** Ezen vizsgán az a kutya indulhat, aki a lövésállósági tesztet sikeresen teljesítette.

1. Általános előírások

Ez a teszt arra szolgál, hogy bebizonyítsa, felmérje a kutya örökletes tulajdonságait és képességeit.

Hosszú évek nemzetközi elvárása ennek a vizsgának a bevezetése Magyarországon, viszont a Magyar Vadászati Törvény hosszú éveken keresztül nem tette lehetővé e vadászati formát. A tesztet sík és nyílt terepen kell megrendezni (rét-legelő, műveletlen-megművelt), amelyen jelentős nyúl populáció él.

Amennyiben a kutya első alkalommal eredményes vizsgát tett, egész életére szól ez a teszt. Eredménytelen vizsga esetén életben még egyszer, egy év eltelte után újra vizsgálható.

Vizsga rendezése

Ki kell alakítani egy hajtóvonalat az összes jelenlévő emberrel (5-20 m távolságot hagyva közöttük). A felvezető a soron következő kutyával hátramaradt olyan módon, hogy a kutya ne láthassa azt a nyulat, amelyik elindul.

A front lassan halad a síkságon és minimum 2 bíró, alighogy megállapította a nyúl indulását, hívja a vezetőt, akinek el kell engednie a kutyát (a bíró jelzése után) a legkedvezőbb pillanatban. A kutyának azonnal jeleznie kell a rejtekhelyet vagy a nyomot és követnie hanggal. Egy biztosabb bírálat érdekében a bíró több nyulat is adhat azoknak a kutyáknak, amelyeknek nem biztos a munka sikeres végrehajtása. Mindig csak a legjobb munkát értékeli.

A bírónak szem előtt kell tartania a környezeti feltételeket (időjárás, vegetációs).

Egy nap maximum 10 kutya munkája értékelhető.

Pontozás és bírálat

Minden képességhez vagy készséghez egy együtthatót társítunk.

a, Orr	- együttható	10
b, Hang	- együttható	9
c, Mód és állhatatosság a keresésben	- együttható	3
d, Nyombiztonság	- együttható	3

Ezenkívül minden képességhez társul egy minősítés.

Elégtelen	0
Elégséges	1
Jó	2
Nagyon jó	3
Kitűnő	4

A, Orr

A 4-es minősítést (kitűnő) csak akkor lehet adni, ha a kutya helytáll legalább 200 m-en keresztül, gyorsan és pontosan követi a nyomot. A nyomváltoztatások kihatnak a bírálatra.

B, Hang

A 4-es minősítést (kitűnő) csak akkor kell adni egy kutyának, ha folyamatosan hangot ad a nyomon. A szünetek annak a ténynek tulajdoníthatók, hogy a kutya elveszítette a nyomot és éppen újrakeresi, nem kell hibaként felfogni, ha a kutyának csak akkor kell hangot adnia, ha a nyomon van.

A hangszínt nem értékelik, csak a hangot.

Ha a bíró azt gyanítja, hogy a kutya ok nélkül ugat (üresen), ismét bírálat alá kell venni a kutyát ellenőrzés céljából egy olyan területen, ahol nincsenek nyulak és ki kell zárni azt a tényt, hogy üresen ugat.

C, Mód és kitartás a keresésben

A 4-es minősítést (kitűnő) annak a kutyának kell odaítélni, amelyik azonnal elkezd a munkát, módszeresen és teljesen arra figyelve ragaszkodik ugyanahhoz a nyomhoz. A nyomváltás kihat a bírálatra.

D, Nyombiztonság

Az a kutya kaphatja meg a 4-es minősítést (8kitűnő), amelyik gyorsan és biztosan követi ugyanazt a nyomot legalább 400 m-en keresztül (200 m a Nagyon jó minősítéshez).

3. Minősítések

91-100 pont	Kitűnő (1. díj)
69-90 pont	Nagyon jó (2 díj)
47-68 pont	Jó (3. díj)

A vizsga nem minősül munkavizsgának. CACT cím nem adható.

1. Föld feletti munkavizsgák

1.1 Vércsapa vizsga

A vizsga célja kimutatni a kutya azon képességét, hogy a sebzett, vérző nagyvadat a sebzés után több órával megtalálja. Ez a képesség igen fontos minden nagyvad vadásznak.

Terep: Erdő megfelelő nagyvad-állománnyal, világos szálerdő változatos aljnövényzettel fedett sarjerdővel. A csapák forgalmas közutakat ne keresztezzenek. Lehetőleg a körülmények olyanok legyenek, hogy az előírt hosszúságú vércsapák egymástól megfelelő távolságban legyenek fektetve, legalább 150 méternyire. A csapa utolsó szakasza olyan terepen vezessen, hogy a kutya viselkedése a tetemhez való közlekedéskor jól megítélhető legyen.

Vad: A nagyvad (őz, szarvas, vaddisznó) egész teste, fejjel, csülkökkel. A sebek gondosan bevarrandók és a tetemet a csapakészítésre használt vérrel meg kell öntözni. Amennyiben a hasznos húsrészeket a tetemből kivesszük, a nyúzott bőrt összevarrva eredeti nagyságúra tömjük. A bőrt maximum egy évig tárolhatjuk, gondosan sózva vagy hűtve.

Vér és felhasználása: Őz, szarvas vagy vaddisznó vére használható. Megfelelő hónapokban kell összegyűjteni, és szükség szerint mélyhűtőben tárolni. Tartósításához csak konyhasó- vagy nátrium-nitrát használható fel. Csapafektetéshez negyed liter vért kell felhasználni.

Amennyiben nagyvad vért nem sikerül kellő mennyiségben eltárolni, friss marhavér használható. Ebben az esetben a csapa készítéséhez előírt vérmennyiségen felül a vadat jó alaposan be kell locsolni marhavérrel.

Eljárások:

1, Botra 5 cm x 2 cm nagyságú szivacsot kell erősíteni, és a vért nyílt edénybe kell tenni. A szivacsot a vérbe mártás után kissé az edény oldalához kell nyomni, hogy kicsepegjen. Kissé meg kell vérezni a talajt vagy az azt fedő növényzetet a leendő csapán haladva. Ha a vér már kevés, a szivacsot újra be kell mártani (általában 10-15-szöri véresítés szükséges).

2, A vért átlátszó műanyag edénybe öntjük, melyet adagolóval látunk el. Egy vizsgán egy csapafektetési módszer alkalmazható.

A csapa előkészítése:

A vizsga előtti napokon az erdőt jól ismerő személyek jelölik ki a csapák vonalát, (a rendező két segéddel) nagy figyelmet szentelve a kötelező törésekre, ahol sebágyat kell készíteni.

Amennyiben lehetséges, úgy kell irányt kijelölni, hogy hátszél legyen, az oldalszél kerülendő. Először a kiindulási helyet kell megfelelő számban kijelölni, figyelembe véve, hogy közöttük legalább 150 m-nyi távolság legyen. A kiindulópontok számozandók 1-től 15-ig. Ezt követi a csapa vonalának kijelölése a következőképpen: 15 méternyire a fák elülső és hátulsó oldalára színes papírcsíkot (minden csapánál más színűt) kell felszerelni, a csapa egyenes részén függőlegesen, irányváltoztatásnál pedig vízszintesen, mely utóbbi az elfordulás irányába mutasson.

A csapa végén azt a helyet, ahova a tetemet fogják helyezni, ugyancsak azonos számmal kell jelezni, mint a kiindulópontot.

Csapakészítés:

A vizsga előtt, annak függvényében, hogy hány órás csapát akarunk készíteni – a rendező két segéddel a következőképpen jár el:

Az első csapán bevérzi az indulópontot, majd lefedi két faággal. Egyik segéd vért cseppent, a vért lehetőleg a talajra, vagy az alacsony aljnövényzetre kell csepegtetni vagy kenni. Mindig a fák egyik oldalán haladva, nem pedig egyszer azok jobb, majd bal oldalán. A másik segéd olyan ütemben, ahogy a csapakészítő halad, leszedi a fák elülső oldaláról a papírcsíkokat, de meghagyja a hátulsó oldalon levőket, amelyeket a kutyavezető nem láthat, de a bírónak támpontul szolgálhatnak, mert azoknak van idejük hátranézni. A csapa készítésekor a csülkös vad nyomát csapafektető cipővel vagy csülkös vad botra erősített friss lábával kell utánozni.

A szervező ellenőrzi az egész eljárást és figyel arra, hogy semmit ne felejtessenek el. A szervező és segítői jócskán haladjanak túl a tetem elhelyezésére rendelt helytől, majd nagy kerülővel menjenek a második kiindulóponthoz. A további csapákat hasonlóan kell elkészíteni. A bevérzés csak a tetem helyéig tarthat.

Irányváltoztatásnál, a töréseknél, a sebágy készítésénél a vér bőséges legyen, vadszőr nyesedékkel kissé meghintve.

A vizsga napján a szervező vagy egy jól tájékozott segítő a tetemet a csapák számozott végére helyezi. A végpontra helyezett tetem ne legyen távolról látható, nehogy a vezetőt befolyásolja, de nem is kell elrejtteni. A vércsapa fektetését szakképzett bírónak kell irányítani és ő arról köteles vázlatot készíteni. A csapakészítésben résztvevők egyikét se kísérje kutya. A csapa készítése és a munka közötti idő 2-6 óra.

A vércsapa vizsgák változatai:

1, Speciális vércsapa vizsga: A csapa hossza 1.000-1.200 m legyen 3 töréssel, negyed liter vér felhasználásával és minimum 12, maximum 24 órás lehet.

Amennyiben a kutyát hajszára engedik, ez a csapa kétharmadánál kb. 700 m-nél történik, utasításra.

2, Könnyített vércsapa vizsga: A hossza 400 m 2 töréssel, negyed liter vér felhasználásával, a csapa 2-4 órás lehet.

3, Bírói kíséret nélküli vércsapa vizsga: A nyom hossza legalább 600 méter. A vér maximális mennyisége negyed liter. Két, lehetőleg derékszögű törés. Két sebágy. Négy sebjel. Maximális kidolgozási idő 60 perc. A csapa 6-10 órás lehet. A bíró a vizsgáló kutya indításakor rögzíti az indulás időpontját, utána a vizsgáló önállóan, bíró nélkül végzi a vizsgát, a kutyát csak a felvezetője vezetheti korona kíséret nélkül. A számozott csapajeleket sorrendben kell felszedni, amennyiben hiányos a sor a munka 0, azaz nulla pontos. Az eredményesen bemutatott csapajelek darabszáma adja a bírálat szorzószámait. A csapajel olyan méretű tárgy, amit a vizsgáló 2-3 méterről észlel a csapa kidolgozása során. Ilyen lehet egy fakorong például vagy egy színes kartonlapocskó. Lehetőleg lebomló anyag, ha netán a vizsgáló nem tudná begyűjteni. Csapajeleket csak a csapa egyenes szakaszain rakhatják le a bírók, semmi esetre sem a töréseknél. Itt a kutyák túlfuthatnak és a vezetők nem észlelik a

csapajeleket. Az első csapa jelet az indulási ponttól 60-80 méterre, a 2-3. csapajeleket egyenes szakaszon és a 4. csapajeleket a csapa végére, a tetem mellé kell kihelyezni.

Fontos, hogy a csapák között kellő távolságot hagyjon a fektető bíró. Igyekezzen úgy fektetni, ne keveredjen egyik vizsgáló a másik csapájára.

Könnyített vércsapából maximum 15 kutya indulhat egy napon, egy bírói kollektíva (2 bíró) esetén.

Ezek a munkavizsgák önálló munkavizsga számként megrendezhetőek CACT cím kiadásával. A sokoldalúsági vizsga keretében rendezett vércsapa számot az FCI előírásai szerint kell megrendezni. Itt a csapa hossza 600 m 2 töréssel.

A munka kiválasztása: A kutya gazdája szabadon megválaszthatja, hogy kutyáját milyen módon csapáztatja, s ezt a munkavizsga megkezdése előtt be kell jelentenie a vezetőbíróknak.

A csapamunka lehet:

a, Csapázás tiszta vezeték munkával

A kutyán széles nyakörv és 6-7 m hosszú vezetősár van. Gazdáját el kell vezetnie az első vérnyomtól saját kezdeményezéséből a dermedt vadig.

b, Csapázás dermedtre csaholással

A kutya a táv kétharmad részét vezetéken csapázza le. Az utolsó sebhálynál a vezetőbíró utasítására a kutyát le kell csatolni a vezetékről és hagyni, hogy maga, szabadon a vadat megkeresse.

A kutyának a megtalált vadat addig kell kitarthatóan csaholnia, míg gazdája oda nem ér.

c, Csapázás dermedthez vezetéssel

A kutya a csapa kétharmadát vezetéken teszi meg. Ezt követően a vezetőbíró utasítást ad arra, hogy a kutya hájszára engedhető, melynek meg kell találnia a dermedt vadat, majd vissza kell térnie vezetőjéhez. Magatartásával jelezni kell a vad megtalálását és gazdáját el kell vezetnie szabadon a vadhoz.

b és **c** esetben egy bírónak jó széllel úgy kell elrejtőznie, hogy a munkát megfigyelhesse. Amelyik kutya megoldja a fenti – előre bejelentett – külön feladat valamelyikét, jogosult a teljesítmény füzetébe történő „dermedtre csaholó”, vagy „dermedthez vezető” bejegyzésre.

A vércsap vizsga és bírálati szempontjai:

A munkavizsga kezdete előtt a vezetőbíró jelenlétében a vizsgáló sorsolást tart, melyen a résztvevő kutyák indulási sorrendjét határozzák meg. Az 1-es számot kapott kutya az 1-számmal jelölt vércsapát kapja.

Minden kutyának külön vércsapát kell biztosítani.

A kutya csapafelszerelése: széles nyakörv **6-7 m hosszú, vezetősár kötelező.**

A kutya számmal ellátott indulópontnál kezdi a munkát. A csapát úgy kell követnie, hogy orra a csapán legyen, vagy pedig azzal párhuzamosan haladjon. Feküdjön bele a vezetékbe és nyugodt tempóban dolgozzon. A vezetőnek a szíjat ki kell engednie.

Nem hiba, ha a kutya röviden letér a vércsapáról, de magát korigálva azt ismét felveszi. Hiba, ha nem mutat érdeklődést a csapa iránt, ha idegen csapára tér át, ha idegesen kapkod, ha a vezető nem engedi ki a vezetéket és irányítani akarja a kutyát.

Ha nyilvánvaló, hogy a kutya elvesztette a csapát (attól kb. 75 m-re eltért), a vezetőbíró visszahívja és hátrébb, egy látható vérnyomnál indítja újra. Ha a kutya háromszor elveszti a csapát, kizárják.

Dermedtre csaholásnál a kutyának legalább 5 percig, illetve addig kell csaholnia, míg a vezetője oda nem ér. Hiba a gyenge csaholás nagy szünetekkel. Az a kutya, amely egyáltalán nem csahol, kizárandó. A dermedthez vezetéskor a kutya gazdájának előre közölni kell a vezetőbíróval, hogy kutyája miként jelzi a megtalálást és hogyan vezet a vadhoz.

A dermedt vadnál a kutya viselkedjen nyugodtan, azt ne kezdje ki. Ha a tetemet megrázza, vagy csak a szőrét tépi, az nem hiba.

Ha a kutya teljesíti a vállalt külön feladatot (DCS vagy DV) és vezeték munkája során hibát nem vétett, maximális pontszámot érdemel.

Ha azonban a kutya – a bejelentés ellenére – nem csahol, vagy nem vezeti gazdáját a vadhoz, minden pontot elveszít, még ha a feladat első részét tökéletesen oldotta is meg.

A bíró bármely vizsgaválozat bírálatakor csak olyan kutyát bírálhat el, amit széles nyakörv vagy hám és 6-7 méteres tradicionális nyomkövető póráz van.

Vércsapa vizsgák hóban nem rendezhetők. Tartós, erős esőzéskor a vizsga elhalasztása javasolt.

Díjak odaítélése:

Osztályzatok a kutya teljesítményétől függően 0-4 pontig adhatóak.

tulajdonságok	értékszámok
munka a vércsapán	10
biztonság	8
akarat (kitartás)	7

I., díj eléréséhez minimum 85 pontot kell a kutyának elérnie.

II., díj eléréséhez minimum 75 pontot, ami egyben a munkavizsga alsó ponthatára.

III., díj eléréséhez minimum 50 pontot szükséges.

1.2 Vaddisznóhajtás (kiképzőkertben)

A vizsga szükségessége és célja:

A vizsga szükségességét az Európa szerte túlszaporodott vaddisznóállomány által okozott nagymérvű mező- és erdőgazdasági kártételek megelőzése indokolja.

A vizsga távolabbi célja a tacsó rátermettségének és sokoldalúságának további népszerűsítése, egyben használati értékük vizsgálata, melyet a tenyésztés során fokozott figyelemmel célszerű kezelni.

Vizsgaterület:

A vizsgát 1-1,5 ha kiterjedésű, 1,5 m magas drótkerítéssel bekerített, aljnövényzettel dúsan borított erdőterületen kell rendezni. A terület felszíne lehetőleg szaggatott domborzati viszonyokkal rendelkezzen.

A vaddisznó:

A vizsgáló kutyák egy vagy két élő vaddisznóval dolgoznak. A vadak mérete minimum 40 kg, maximum 100 kg legyen. Tartalék vaddisznót kell biztosítani, melyet a pályán kívül, szállítóládájában kell tárolni úgy, hogy arról a vizsgáló kutya se szagot, se hangot ne kaphasson. A kutyák és a disznók részére a helyszínen vizet kell biztosítani.

Vizsga vaddisznóval:

A munkavizsga kezdete előtt legalább 5 perccel a disznót (vagy disznókat) ki kell helyezni a pályára. A befogókarám mindkét kapuját kinyitva rögzíteni kell, így a kutyának és a vadnak a szabad átjárása biztosított.

Egy ügyeletes a startnál, a többiek a magasles alatt helyezkednek el. A bírálóbizottság a kutyák munkáját egyenként bírálja, így a pályán egyszerre csak egy kutya dolgozhat. Indulásra a vezetőbíró ad engedélyt. A vizsgáló a startszámát közli a bírókkal, majd a vizsgáló a kutyát szabadon engedi, és keresni küldi. (A kutya nyakörvét mindenkor le kell venni.) A vizsgáló a les kosárig jöhet, odáig

pontlevonás nélkül biztathatja, a bejáratától. Helyét csak a munkája befejeztével, a vezetőbíró engedélyével hagyhatja el. A kutya biztatása nem tiltott, de nemkívánatos.

A munkaidő a vaddisznóval: 15 perc.

A munkavizsgából való kizáró ok: érdeklődés hiánya vagy féltékenység.

Vizsgakövetelmények, bírálati szempontok:

Keresési modor   Értékszám: 6

A kutya lendületesen, céltudatosan szakadjon el a vezetőjétől, és a pálya területét szisztematikusan keresse le, kajtassa mindaddig, amíg a disznót meg nem találja.

Előfordulhat, hogy a kutya csak 4-5 perccel az indulás után találkozik a vaddal, ez önmagában még nem hiba, ha közben nem tér vissza a vezetőjéhez vagy nem áll le újabb biztatásig. A keresés üteme legyen gyors, akadályt nem ismerő, célratörő.

Az a kutya, amelyik 5 percig nem indul el keresni, kizárandó. Ugyancsak kizárandó az, amelyik 10 percig nem talál disznóra.

Keresés közben a vezetőhöz való maximum 2-szeri visszatérés (visszakeresés) nem eredményez pontlevonást.

Amennyiben a kutya vadat talált és visszatér vezetőjéhez, pontlevonást eredményez. A munka végeztével előnyt jelent, ha a kutya lehívható a vadról.

Orrhasználat   Értékszám: 3

A keresés folyamán alkalom nyílik az orr (szimat) jóságának elbírálására. A pályán bizonyára sok frissebbnél frissebb disznónyom van, de a kutyanak ezek közül a legmelegebbet kell követnie. Ha szelet kap a disznóról, azt azonnal észrevehetően jelezze. Ha a vad elszakad a kutyától, azt a friss nyomon a kutyanak azonnal tudnia kell követni.

A meleg vackot meg kell különböztetnie az élő disznótól. Amelyik kutya a meleg vackot tartósan csaholja, az orrhasználatból 2-es osztályzatnál jobbat nem kaphat.

Bátorság, kitartás   Értékszám: 8

A kutya a vaddisznóval szemben félelmet nem tanúsíthat, megtalálása után igyekezzen forgatva egy helyben tartani (hogy a vadász lövéshez jusson). Ha a vaddisznó a sűrűben megáll, azt a kutya folyamatosan, hanggal jelezze,

4-es osztályzatot a vizsgaidő végéig folyamatosan aktív, hajtásban lévő kutya kaphat.

Hangadás   Értékszám: 8

A kutya a megtalált vaddisznót kellő rámenősség mellett állandó csaholással, ugatással jelezze. 4-es osztályzatot az a kutya kap, amely a vizsga végéig kitartó hangadással dolgozik.

Osztályzatok és díjak odaítélése

Osztályzatok a kutya teljesítményétől függően 0-4 pontig adhatók. A teljesítményről a bírálati lapon rövid leírást kell adni.

A díjak odaítéléséhez szükséges osztályzatok:

Keresési modor, orrhasználat	6
Bátorság	3
Kitartás	8
Hangadás	8

Elérhető összes pontszám:

100 pont

A „Kiváló” (I.díj) minősítéshez szükséges minimum pontszám:	94
A „Jó” (II. díj) minősítéshez szükséges minimum pontszám:	69
A „Megfelelő” (III. díj) minősítéshez szükséges minimum pontszám:	47

Külön rendelkezés:

Ez a munkavizsga önálló vizsgaként is megrendezhető CACT kiadása mellett.

1.3 Vaddisznóhajtás természetes vadászaton

Ezen a vizsgán a bírók aktív részvétele szükséges. A bírók a hajtósorban akár puskásként is (nem kötelező lőfegyverrel részt venni a vadászaton) elhelyezkednek úgy, hogy maximum két kutyavezető, egy bíró, amit ismét két kutyavezető követ. Tehát amennyi bíró, kétszer annyi kutya vizsgáztatható maximum. A hajtóvadászat közben maximálisan a vadászat biztonságosságát és eredményességét kell szem előtt tartani.

A kutyák elbírálásakor a kertben leírt bírálati szempontokat kell figyelembe venni a vizsga során. Eredményes vizsgát csak olyan kutya tehet, amelynek volt találkozása vaddal a vadászat során és a munkáját (kontaktusát) legalább egy bíró figyelemmel tudta kísélni. Ez a vizsga önálló vizsgaként is rendezhető CACT kiadása mellett.

1.4 Erdeikajtatás/CACT

A vizsga szükségessége és célja:

Az erdei vadászatnál a fegyelmezetlen kutya megzavarhatja a vadászat menetét és elronthatja annak sikerét. Ezért, hogy a kutya elnyerhesse a „Kajtató eb” címet, mindhárom engedelmességi vizsgán meg kell felelnie.

Terület:

Legalább egy hektár nagyságú terület, dús vadállományú erdőben (nagyvad: őz, disznó, apróvad, mezei nyúl). Az aljnövényzet sűrű, dús legyen. A munkavizsga nem rendezhető üregi nyulás területen.

Bemutató:

Két módon történhet:

- helyből küldheti kutyáját az erdőbe,
- elfekteti, puska lövésnyire távozik és kézzel küldi kutyáját az erdőbe.

A vezető egyik esetben sem léphet az erdőbe.

Bírálat:

a,, A kajtató munka bírálata:

A bírók és az esetleges puskások körülállják a zárványt, mind valódi hajtásnál. A kutyának szorgalmasan kell keresni, átkutatni a bokrokat, bármilyen sűrűek és kiterjedésűek is azok, és ha vadat talál, hangot adva ki kell ugratnia a zárványból.

Ha a kutyának sikerül valamit kiugratni, a bírói jelentésnek tartalmaznia kell a kiugratott vad fajtáját. Ha a kutya vadat nem talál, másik kutyát kell küldenie a területre.

Ha a 2. kutya sem talál vadat, akkor új területet kapnak. Ha a 2. kutya vadat talál, akkor az 1. kutya 0 pontot kap a találásra. Amennyiben 1 óra elteltével a kutya nem tér vissza a gazdájához, a vizsgáról kizárják.

Munkaidő: 10 perc

Bírálandó:

1. A kajtatás módja, a terep felkutatása.
2. Az ugratásra irányuló kitartás és akarat.
3. Valamilyen vad tényleges ugratása.

Ha a kutya hangadás nélkül ugrat, ki kell zárni.

b. Az engedelmesség bírálata:

A kutyának sohasem szabad gazdáját zavarni vadászat közben. Ezért három helyzetben kell megállnia a helyét, amelyek nagyvad vadászata közben gyakran előfordulnak:

1, **Magatartás:** Ha a vadász egyik állásból a másikba megy, a kutya ne essék ki ellenőrzése alól és ne zavarja járását az erdőben, ha pórázon van. Ez az idomítottság könnyen elbírálható: a vezetőt és kutyáját nem túl világos szálerdőben kell jártatni, utasítani jobbra és balra fordulásra. A vezető munkáját szabadon (értékszám: 2), vagy pórázon (értékszám: 1) mutatja be. Szabadon a kutyának gazdája oldalán, vagy mögötte kell haladnia, sohasem szabad megpróbálnia gazdáját megelőzni. Pórázon (vadászszíjon) gazdája bal oldalán haladjon, ne rángassa a pórázt, és ne zavarja gazdáját a nehéz helyeken való áthaladásban.

2, **Tárgyőrzés és lövésállóság:** A kutyákat külön-külön kell elbírálni valamely tisztáson. E tulajdonság az alapja a kutya olyan irányú használhatóságának, hogy az szükség esetén (például nehéz vad megközelítésénél) elfektethető és helyben hagyható legyen. A vizsgán a vezető valamely erre kijelölt helyre megy. Leteszi a hátizsákját, vagy kabátját, lefekteti a kutyáját mellé, vagy rá, ezután eltávozik a kutya látóköréből, és kettőt lő. A kutyának mozdulatlanul kell maradnia gazdája visszatéréséig. A vezető szabadon mutathatja be kutyáját, vagy hátizsákja mellé megkötve (szabadon 2, megkötve 1 értékszám). Mindkét esetben, ha a kutya elhagyja a helyét, ugat vagy vonyít, elégtelen osztályzatot kap.

3, **Mozdulatlanság hajtás közben:** A vezetők és kutyáik 50 m-es távközökben felállnak egy zárvány körül, mintha puskások lennének hajtóvadászaton. A zárványt a hajtók az ilyenkor szokásos zajjal meghatják. A gazdáik oldalán vagy lábuk előtt ülő vagy fekvő kutyáknak mozdulatlanul és csendben kell maradniuk, nehogy esetleg a vadat visszaugrassák. Szabadon (értékszám: 2) vagy pórázon (értékszám: 1) oldható meg a feladat.

Osztályozás és díjak odaítélése

a, A kajtató munka osztályozása

	Értékszám
Bokrászás és keresés	8
Kitartás és akarat	6
Ugrasztás	5

b, Az engedelmességi munka osztályozása:

Vezethetőség	
- Pórázon bemutatásnál	1
- Szabadon bemutatásnál	2

Órzés és lövéstűrés	
- Pórázon bemutatásnál	1
- Szabadon bemutatásnál	2

Mozdulatlanság hajtás alatt	
- Pórázon bemutatásnál	1
- Szabadon bemutatásnál	2

a, A végrehajtás minősége szerint adható osztályzatok:

Elégtelen	0
Elégséges (megfelelő)	1
Jó	2
Nagyon jó	3
Kitűnő	4

Az értékszám és az osztályzat szorzata adja a vizsga egyes részeinek pontértékét, az összeredményt.

CACT cím csak 100 pont megszerzésével adható ki „kajtató munka” során. Maximális pontszámot csak az a kutya kaphat, aki találkozott vaddal.

I., díj	100-75 pont
II., díj	74-60 pont
III., díj	59-44 pont

Engedelmességi munka során elégtelen ponttal sikertelen a vizsga (nem pontozható).

1.5 Vízimunka

A vizsga célja bizonyítani, hogy a tacsók alkalmasak vízi szárnyas vadászatánál a lőtt vad mélyvízből való apportírozására.

A kutyanak a munkavizsga során bizonyítania kell vízbe menési készségét és apportírozási hajlamát.

Terület:

Kellő mélységű állóvíz egy megközelítésre megfelelő parti szakasza. Az indítás helyét kordonnal el kell keríteni.

a) Bírálat:

A kutyanak félelem nélkül kell a mély vízbe mennie, majd a lőtt szárnyast a partra kihoznia.

b) Pontozás:

	Osztályzat	Értékszám
Vízbe menési készség	0-4	5
Apportírozás	0-4	3

A maximális pontszám: 32

A vízi munka **nem önálló** munkaszám, cím nem adható ki, munkaosztályban történő indulásra nem jogosít, az összetett bajnokságok része.

1.6 Sokoldalúsági vizsga (VGP, CACIT)

A tacsók részére két napos vizsga keretében a teljes föld feletti kiegészítve föld alatti munkavizsgálattal vizsgaanyag felhasználásával úgynevezett „sokoldalúsági vizsgát” lehet rendezni.

a, Vizsgaszámok:

1. vércsapa (600 m, 2 törés, 0,25 liter vér)

2. kajtatás, engedelmesség
3. föld alatti munka
4. vízi munka

E vizsga rendezése során mindig az FCI aktuális vizsgarendje a mérvadó.

2. Föld alatti munkavizsga

2.1 Mesterséges földalatti vizsga

Ez a munkafázis a természetes kotorékban történő vizsgáztatáshoz képest 2 fő dologban különbözik, hogy itt a részfeladatok elvégzéséhez szintidő van rendelve. **A vizsga során az élő dúvad és a kutya között semmiféle kapcsolat nem jöhet létre!** Maximum 20 kutya vizsgáztatható egy napon.

Dúvad: róka és borz. A vadat veszettség elleni védőoltással immunizálni kell csak egészséges vad alkalmazható a munkavizsgákon. Munkavizsga során a dúvadat cserélni kell. A dúvadaknak chippel kell rendelkezniük az azonosítás céljából. Ellenőrzés esetén azonosíthatóak legyenek a dúvadak.

Kotorékpálya: vizsgán mobil, illetve fix pályák is alkalmasak, ha méreteik szabványosak. A járatok szélessége 18 cm, magassága 20 cm. A pálya minimum hossza 25 méter. Legalább 2 törés legyen a pályában. Kell, hogy az első egyenes min. 4-5 méteres szakasz legyen (apportozás végett). 3 katlant kell kialakítani, aminek méretei 60x60x20cm-esek. A kotorékpálya bármelyik ponton nyitható kell, hogy legyen.

Vizsga menete: 3 fázist, feladatot kell teljesíteniük a kutyáknak.

- **viselkedés a vad előtt**
- **akadály elhárítása a járatban**
- **lőtt dúvad apportírozása a járatból**

Viselkedés a vad előtt: a dúvadat a bejáratnál a végkatlanba kell engedni. A vizsgáló kutya a bejárat előtt 50 cm-re indul. A tulajdonos a kutyát biztathatja. Itt kell elbírálni a kutya viselkedését-hangadását a kotorék bejáratánál. A kutyának egyértelműen jelezni kell a kotorék lakottságát. A tulajdonos nyakörv nélkül a pályába engedi a kutyát. A kutyának lendületesen a pályába kell bújnia. Az a kutya, amelyik 1 percen belül (nyakörv eltávolítása után) sem búj el a járatba (a kutyának teljesen önszántából kell bemennie) a **vizsgából ki kell zárni**. Az a kutya, amelyik a 10 perces munka során 3 alkalommal elhagyja a járatot, ezt a fázist nem teljesítette. Ugyanez vonatkozik arra a kutyára is, amelyik a pálya bármelyik szakaszán elfekszik vagy a ráccsal lezárt vad előtt némán vár, hangot nem ad. Maximális pont illeti azt a kutyát, amelyik öblös hangon ezt a fázist végigdolgozza. Az ugatás során a szünetek mértékének megfelelően pontoznak a bírók. A tulajdonos a bejáratnál várakozik addig, míg a bírók jelt nem adnak a pálya kinyitására, illetve a kutya pályából való kiemelésére. Összességében 10 percet tölt a kutya ebben a fázisban a pályán. Két dolgot bírálnak itt a bírók: **viselkedés a kotorék bejáratánál és szenvedély, hang.**

Akadály elhárítása a járatban: ennek a fázisnak a szintideje 3 perc. Az utolsó katlan előtt 0,5-1 méterre egy 50 cm-es akadályt alakítunk ki. Az akadály a pálya 0,5 m-es részén, 10-12 cm magasan fel van töltve gyöngykavicssal, durva sóderrel. Megfelelő eszközökkel (kislapát, seprű) minden vizsgálónak újból és újból ki kell alakítani ezt az akadályt. Start vezényszóra a tulajdonos a járatba engedi a kutyát, akadályhoz érve a kutyának át kell kaparnia magát. A bíró akkor állítja meg az időt, amikor a kutya elérte a katlan rácsát. A katlanba dúvad van elhelyezve. Azt a kutyát, amelyik a kaparással megpróbálkozott, de nem érte el a rácsot és a szintideje lejárt, ponttal kell értékelni. Az a kutya, ami viszont az akadály előtt megállt, elfeküdt, illetve a járatból többször kifordult és a szintideje letelt, 0 pontot kap. Nem teljesítette ezt a fázist.

Tetem apportírozása a járatból: Róka-, borztetem vagy szalmával kitömött gerezna az apporttárgy. Póráz nélkül hajtja végre a kutya a feladatot. 3 perc a szintidő. A gazda a bejáratától 1 m-re áll. Innen indítja a kutyát. Biztathatja, de a járatba nem nyúlhat be segíteni a kutyát. Ha a járatban elhelyezett apporttárgyat nem mozdította el, illetve a feladatot a kutya megtagadta akkor 0 osztályzatot kap. Ezt a fázist nem teljesítette. Ha a kutya a feladat végrehajtása során többször kifordul a járatból, az osztályzat levonással jár. Az a kutya, amelyik a bejáratához közelítette a dűvadat, de ki nem húzta a járatból, maximális osztályzatot nem kaphat. Valószínű több idő kellett volna a felszínre apportírozáshoz. A bíró, ha a kutya elmozdította a vadat, az elmozdítás mértékének megfelelően adhatja a pontokat.

A munka pontozása: 0-4 osztályzat

tulajdonságok	értékszámok
szenvédély, hang	9
apport	5
akadály elhárítása	8
viselkedés bejáratnál	3

- I. díj adható 79 ponttól
- II. díj adható 67 ponttól
- III. díj adható 47 ponttól

2.2 Föld alatti vizsga természetes kotorékban

Vizsgát a róka által lakott természetes kotorékban lehet rendezni.

1. Viselkedés lakatlan, jártas, lakott kotoréknál. (értékszám:3)

A feladatnál a kutya viselkedése bírálendő kotoréknál. A bejáratnál jeleznie kell a kotorék pillanatnyi állapotát, amely elehet *lakatlan*, *járt* és *lakott*.

1. Az elhagyott, lakatlan kotoréknál a kutya közömbös.
2. A járt kotorékba be kell mennie, majd miután azt hangtalanul átvizsgálta, kijön s a továbbiakban érdektelenséget mutat.
3. A járt kotorék bejáratánál ideges, szinte fékezhetetlen viselkedést tanúsít. Határozottan „bevágódik”, a megtalált rókát csaholja.

A kutyának kényszer nélkül kell bemennie a kotorékba.

2.,3. A vad jelzése (értékszám:2), hangadás (értékszám:5)

A vaddal való találkozást csaholással kell jelezni. A csaholás bátorságot, határozottságot fejezzen ki, valamint folyamatos legyen. Azt a kutyát, amelyiknél a csaholás, mint hangadás elmarad, a **vizsgából ki kell zárni**.

4. Bátorság (értékszám:3)

A kutya egész föld alatti munkáját jellemezze a bátorság, ami nem tévesztendő össze az oktalan vakmerőséggel. Ezt kell érzékelni a rókával való találkozás első pillanatától a munka végezetéig. A kotorékba ne legyen „előfekvő”. Ez a viselkedés a bátorság hiányában lép fel, amikor a kutya meggyőzően, tisztes távolságból, minden támadó szándék nélkül, de kitartóan csaholja ellenfelét.

5. Kitarás, szenvedély (értékszám:6)

E két tulajdonság nélkül a kotorékmunka nem hajtható végre eredményesen. A kutyából, amely bizonytalanul, meggyőződés nélkül csahol, hiányzik a szenvedély, az ilyen eb viszonylag rövid idő elteltével feladja a munkát. A kotorékkutyákban a kártékony fajokkal szembeni gyűlölet genetikailag öröklött tulajdonság, amely a munka során a szenvedélyben nyilvánul meg. E nélkül ez a vadászat mód nem lehet eredményes.

6. Ugrasztás, fogás apporttal (értékszám:6)

Ez a föld alatti munka végkifejlete. Ugrasztás esetén a róka kotorékból való kiűzése a cél, míg fogás esetén a róka megfogása és a kotorékból való kihozatala a feladat. Mindkét változat egyenértékű, és a kutya sikeres vadászteljesítményét jelenti. Amennyiben nincs ugrasztás és a földharc nem dönthető el, a kutyanak a végkatlannál csaholással stabilan egy helyben kell tartania ellenfelét akkor is, amikor az ásás zaja már közelebből hallatszik. Ellenkező esetben a kiásás nem vezet eredményre. A zsákmány kotorékból való kihozása alapkövetelmény, öröklődő hajlam, ennek hiánya vagy e munka megtagadása kizárást von maga után.

Feladat	Értékszám	Osztályzat	Pontszám
1 Viselkedés lakatlan, jártas, lakott kotorékban	3		
2. Vad jelzése	2		
3. Hangadás	5		
4. Bátorság	3		
5. Kitarás, szenvedély	6		
6. Ugrasztás, fogás apporttal	6		
Összesen			

Kizárandó a vizgából az a kutya, amelyik:

- 1. annyira fegyelmezetlen, hogy azzal a vadászatot zavarja, vagy az engedelmisségi teszten nem felel meg**
- 2. hangot nem ad, némán dolgozik**
- 3. lakatlan vagy járt kotorékban megtévesztően csahol**
- 4. az elhozást a föld alól megtagadja**

2.3 Föld alatti vizsga nyúlön törpe és kaninchen tacsók számára

A vizsgán kizárólag törpe és kaninchen tacsók vehetnek részt. Ezen a vizsgán a rókát vadnyúllal helyettesítjük (üregi nyúl). Ezen kívül a normál tacsók számára használatos pályába kell építeni kettő legalább 1 m hosszú szűkületet, mely mérete 12x14 cm. Az első szűkület a bejárat és az első katlan közé kerül, a második tetszőlegesen a pálya bármely szakaszába.

A vizsga megrendezéséhez szükséges, hogy a klub hitelesítse és jóváhagyja a pályát. A vad és a kutya között kontaktus nem lehet. A vizsga menete, munkaideje megegyezik a normál tacsók számára rendezett mesterséges föld alatti vizsgáéval. A munka végső fázisaként egy kitömött, friss nyúlőr

preparátumot – amit az első katlanban helyezünk el – ki kell, hogy húzzon a föld alatti rejtekhelyről a tacskó. Amennyiben ezt a feladatot nem teljesíti, **kizárandó a vizsgából.**

CACT címet csak az a kutya kaphat, amely első díjas, 100 pontos munkát végzett.

2.4 Föld alatti természetes vizsga nyúl, törpe és kaninchen tacskók számára

A vizsgán kizárólag törpe és kaninchen tacskók vehetnek részt. A vizsga csak az üregi nyúl a törvényekben előírt vadászati idényében rendezhető. Egy vizsgára kijelölt területen maximum 5 kutya vizsgálható. Egy üregi nyúl járatba egyszerre egy kutya engedhető. Eredményes ugrasztáskor a kutya behívható. Amennyiben egy várban a kutya nem jelez vadat a második tartalék kutyával kell meggyőződni a valódiságról. A pontozás a mesterséges nyúl vizsgának megfelelő.

Munkavizsgákon elérhető címek

A CACT cím kiadható azon országos föld alatti és föld feletti és sokoldalúsági vizsgákon, melyeket a MEOE Szövetség Terrier és Tacskó Vadászok Sportbizottság javaslatára az elnökség jóváhagyott.

CACT cím adható valamennyi kutyának, mely maximális pontszámot ért el.

CACIT cím váromány kiadható az FCI előzetes engedélyével megtartott nemzetközi sokoldalúsági vizsgákon. (VGP)

A CACIT váromány kapott kutya a címet csak az F.C.I. visszaigazolása után viselheti. A CACIT-ot elnyert kutyák megkapják a CACT címet is.

A munkavizsga és a munka championátus kiváltásának feltételei:

A championátusok iránti kérelmet a MEOE Szövetség központi irodájához kell benyújtani az előírt igazolások csatolásával.

Munkavizsga:

A munkavizsga követelménye a kutya vadászati munkára való adottságának megléte.

A föld alatti, vagy föld feletti munkavizsga eredményes teljesítése (maximális pontszám 75%-a) után a kutya jogot nyer kiállításon a munkaosztályban való indulásra, amennyiben a nevezésig a tulajdonos kiváltja az 5 nyelvű munkavizsga bizonyítványt.

Nemzeti Munka Champion:

A Nemzeti Munka Championátushoz igazolni kell egy CACIB kiállításon kapott legalább „nagyon jó” minősítést és az előírt vizsgaeredményeket. Az első és az utolsó eredmény között 1 évnek el kell telnie.

A kötelező munkateljesítmény az alábbi felsoroltak egyike lehet:

- a, Egy CACT cím föld alatti vizsgán Egy CACT cím föld feletti vizsgán
- b, Két CACT cím föld alatti vizsgán és legalább III. díj vaddisznóhajtó vizsgán
- c, Két CACT cím föld feletti vizsgán, valamint III. díj föld alatti vizsgán

Nemzetközi Munka Championátushoz szükséges feltételek:

- zárt törzskönyv
- 15 hónapos kor betöltése
- egy nemzetközi kiállításon kapott, legalább „nagyon jó” minősítés növendék, nyílt vagy munka osztályban

Munkateljesítményként az alábbiak egyikét kell teljesíteni:

a, Két CACIT nemzetközi föld alatti vizsgán két különböző országban és legalább III. díj föld feletti vizsgán

b, Két CACIT összetett föld feletti vizsgán és III. díj föld alatti vizsgán két különböző országból

c, Egy CACIT föld alatti vizsgán és egy CACIT föld feletti vizsgán két különböző országból.

Vizsgatípusok rövidítései:

Vércsapa CACT	VCS-CACT
Vaddisznó CACT	VD-CACT
Természetes Vaddisznóhajtás CACT	TVD-CACT
Sokoldalúsági vizsga CACIT	VGP-CACIT
Erdei kajtatás CACT	EK-CACT
Természetes Kotorék CACT	TK-CACT
Mesterséges Kotorék CACT	MK-CACT
Csapahangos vizsga - spurlaut	CSH-spur.